

(Прес за РС, 28. 6. 2011)

Водећи београдски принтани дневници предстојећу Тадићеву посјету Сарајеву (6. јула) дискретно најављују као заокрет у односима између Србије и Српске. Испод наслова „Регионална сарадња или јачање Сарајева“, „Примицање БиХ и одмицање од РС“, „Почетак краја меденог мјесеца између Београда у Бањалуке“ и сл. слиједе чланци чији потписници истина не износе властити став, али зато пажљиво бирају саговорнике. Читава прича се своди на то да Вашингтон притиска Брисел да овај попусти и притисне Србију, да она попусти и притисне Српску, да ова попусти према бошњачком дијелу Федерације и притисне Херцег-Босну, те да без тражене кооперативности у попуштању и притискању овима потоњим нема напретка ка ЕУ. А Тадић ће ту мисију обавити тако што ће отићи у посјету Сарајеву а не у Бањалуку, и тако прекодринским Србима коначно показати гдје им се налази главни град. У томе би, отприлике, требало да буде историјски смисао посјете предсједника Србије сусједној БиХ, а према казивању Жарка Кораћа, Александра Попова, Тање Топић и др. Уз све уважавање за независна мишљења невладиног сектора, увијек дајем предност изворном мишљењу из прве руке, које нам стиже директно из земље која сваког притишће и никоме не попушта. Прочитајмо, дакле, шта каже Данијел Сервер, предавач међународних односа на Џон Хоп кинс универзитету и један од најбољих америчких стручњака за Балкан, у интервјуу Данасу.

„Док гласно инсистира на подршци јединственој БиХ, Србија је у пракси фокусирана на по дршку РС и М. Додик у његовим захтјевима за максималну аутономију. Али, Београд неће желети да Додик иде у правцу независности јер то би ставило Б. Тадића пред

тешку диле му: или признавање РС и одустајање од скоријег уласка у ЕУ, или одбијање признања РС и мање шансе за реизбор за председника у Србији.“ Уколико је превод коректан, „један од најпознатијих америчких стручњака за Балкан“ демонстрира аматерску непрецизност.

Прије свега Тадић никада ни декларативно ни стварно није подржавао „јединствену“, јер то би зн чило унитарно-централистичку БиХ, него цјеловиту БиХ у њеним међународно признатим границама. Друго, Тадић јесте подржавао Додикове захтјеве за аутономију РС, али то никада није била ни нинимална ни „максимална аутономија“, него само онаква каква је предвиђена изворним Дејтонским споразумом, а то је била и међународна обавеза предсједника Србије. Треће, уколико је ријеч о „признавању РС“ у статусу ентитета, онда у томе ваљада и нема ништа спорно, а ако се мисли на „признавање РС“ у смислу „независности“, то опет никада није било на дневном реду званичних власти у Бањалуци, па није могло бити ни оспорено ни подржано од стране Б. Тадића. Четврто, подршка Српској и Доди ку свакако позитивно утиче на рејтинг Бориса Тадића у Србији, али његов реизбор, ваљда, прије свега зависи резултата на унутрашњем плану.

На питање Данаса: „Колико је БиХ суверена држава, ако предсједник сусједне државе има пресудан утицај ...?“, Сервер вели: „Већ дуго се се показује као неопходно да се преко Београда утиче на Бањалуку. Такође, утицај на неке босанске Хрвате врши се преко Загреба. Можда бих ја волео да није тако, али чињенице говоре другачије.“ Као прво, утицај Београда на Бањалуку несумњиво постоји али, како у претходном цитату, поводом Тадићевог рејтинга, и сам Сервер примјећује, тај утицај је двосмјеран. Као друго, утицај Загреба на западни Мостар је и неупоредиво већи, а у обратном смјеру је занемарљив. Руководство РС је демонстрирало непослушност чак и према Милошевићу, и то у најтежим ратним данима, док Херцег-босанци, вјероватно по инструкцијама Загреба, посљедњих мјесеци стрпљиво подносе скандалозну дискриминацију од стране Бошњака у Федерацији.

Изгледа да је управо овај посљедњи примјер неком важном у Вашингтону дао идеју да

би се симетрична политичка операција могла извести и на српској страни. Али, чак и када би Тадић субјективно био вољан да реализује објективно немогућу мисију, то би само потврдило Серверов невољки, али експлицитни закључак да БиХ није суверена држава јер зависи од двије сусједне. Раније су о њој одлучивали Фрањо и Слобо, а сада би требало Иво и Борис.

Тек на крају интервјуа долази и највећи Серверов бисер. „Додик ће учинити све да ЕУ у процесу интеграција директно преговара са РС, као што је то успјешно учинио у случају структуралног дијалога о правосућу. Брисел би морао да се опамети и јасно стави до знања да је влада у Сарајеву та која се прикључује ЕУ, а не Федерација или РС. Ако Брисел у томе не успе, то би могло да проузрокује распад Босне, што вероватно не би био миран процес.“

Сада је тек потпуно јасно и ко и зашто Тадића гура у Сарајево, иако је тамо већ био, а са тројицом колега оданде се ономад у Карађорђевоу видео и рекао им што је имао. Треба не само Додику него и Ештоновој да покаже гдје је главни град БиХ. Није спорно што је то Сарајево, него што је уставно мјесто равноправног договора представника три народа постало полигон за унитарно-централистичке експерименте Лагумџије, Инцка и Муна како да, иза леђа Додику и Човићу, скроје БиХ без Срба и Хрвата. Из онога „Брисел треба да се опамети“ лијепо се види колико је директни договор Ештонова-Додик повриједио сујету „непопустљивих универзалних притискивача“.